

СТАНОВИЩЕ
за дисертацията на
проф. д-р Руси Маринов на тема “Информационни стратегии и Интернет
технологии в системата по кризисен мениджмънт: проблеми и
предизвикателства“

Проф. Голя Стоицова, д.пс.н.
Департамент “Масови комуникации”
Нов български университет

Само като въведение бих искала да дам един щрих за образователната и научна квалификация на проф. Маринов, кандидат за защита на научната степен „Доктор на науките“. Това е важно според мен, за да се разбере защо дисертационната му работа е толкова широкомащабна и едновременно с това междудисциплинарна. Завършил журналистика в Софийски университет „Св. Кл. Охридски“, специализирал 1 година в УНСС „Международен маркетинг“, проф. Маринов получава и две квалификации от Техническия университет в София – програмиране на JAVA и програмиране на C. В старата терминология, кандидат на социологическите науки, д-р Маринов става доцент и от миналата година професор, по направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (стратегически комуникации). Признат експерт на международно равнище по кризисен мениджмънт (участва в Международна програма на НАТО), по дигитални комуникации и може би най-същественото доказателство за неговия международен авторитет е фактът, че проф. Маринов е експерт-оценител на проекти в областта на новите медийни технологии по програмата Europe Unlimited от 2011 г.

В заключение на образователните равнища на проф. Маринов мога да кажа, че той притежава квалификациите за журналист, социолог, маркетинг специалист и програмист, който в последните години се занимава научно с кризисен мениджмънт, прилагайки най-съвременните интернет технологии. Отличното владение на английски език му дава възможност да следи световната научна литература в неговите области.

Ще направя кратък анализ на представения дисертационен труд за присъждане на научната степен „Доктор на науките“.

Дисертацията съдържа 406 страници. Приложенията от 15 на предзащитата, са увеличени на 18, според препоръките на участниците в заседанието, а библиографията включва 229 източници, които също са нараснали в окончателния вариант на труда.

Дисертацията е структурирана в 3 части, всяка от които съдържа по 3 глави. Сами по себе си обемът и структурата на дисертацията показват извършената огромна и трудоемка работа от страна на проф. Маринов в областта на кризисния мениджмънт, който днес може да се осъществи на съвсем друго ниво, благодарение на съвременните информационни стратегии и Интернет технологиите.

Много добро впечатление ми направи въвеждането на терминологичен речник, характерен по-скоро повече за монографии, но според мен особено необходим в един толкова междудисциплинарен труд, свързан с новите технологии. Като пример ще спомена няколко термина от речника, не много популярни в научните социални области: *"Големи" данни*; *"свързани" данни*; *In situ метод*; *Интернет на вещите* и др. като някои от термините са в кавички, т.е. използват се като метафори, което показва, че все още не е съвсем ясно тяхното периферно съдържание и обхват.

Отделните части и глави на дисертацията хронологично и логично следват идеята да се представи преглед на литературните източници по въпросите за ролята на Интернет технологиите при управление на кризи и кризисни ситуации и по-специално значимостта на мрежовите аспекти; Интернет пространството при кризисни ситуации; информационните, познавателните и комуникационните аспекти на стратегиите; международния опит в информационните и стратегическите подходи за управление на кризисни ситуации, за да се стигне до модел на обобщена платформа за управление на информационния поток и трансфер на знание по време на криза.

Дори и само един задълбочен поглед върху съдържанието на дисертацията, ме убеждава, че проф. Маринов е избрал един от най-актуалните проблеми, а именно – управлението на кризи. Като прибавя и това, че като основа на разработването на функционален модел за кризисен мениджмънт се прилагат съвременни информационни стратегии и Интернет технологии, разработката е не само актуална, но и претендира за сериозна възможност за практическа приложимост, в най-висока степен в областта на сигурността.

Амбициозни и не малко на брой са конкретните цели – 8 на брой, които си поставя кандидатът за доктор на науките. Те могат да се представят в обобщен вид като една основна цел, а именно – „да се изнамери ефективна методология за анализ, планиране и осъществяване на комуникациите във времевата рамка от няколко минути до няколко часа, с основен замисъл превенция“, която да минимизира различните по вид поражения и най-вече загубата на хора.

Тезата, която претендира да защити авторът е ...“ да се разработи теоретична рамка и научен модел на Национална платформа, базирана на Интернет технологии за реакции при кризисни ситуации и трансфер на информация и знание към гражданите, с цел превенция от различни опасности“.

За доказване на тезата си, д-р Маринов в първата част на работата си прави детайлен анализ на най-съвременните изследвания относно тенденциите за развитие на новите технологии в следващите години, очертаващи няколко насоки, които с голяма вероятност ще окажат директно или индиректно влияние както върху подходите за реакции при кризи и глобални проблеми, така и върху формите и методите на обучение и трансфер на знание в тази сфера: от мобилен Интернет и автоматизация на процесите по извличане на знание до комуникация при налична мрежова платформа и взаимодействие с читател/зрител/ наблюдател в реално време. Похвален е похватът на автора паралелно с теоретичните възгледи на различни автори да показва и практическата приложимост, при това илюстрирана с много конкретни данни, формули, схеми и шот-слайдове от интернет сайтове. Силен положителен момент е и това, че частта завършва с обобщени изводи, засягащи възможностите на Интернет за благоприятстване на кризисния мениджмънт, както и все още белите полета на недостатъчно интензивното му приложение на практика.

Стъпвайки на анализите в първата част, във втората част от дисертацията, проф. Маринов разработва рамка за усъвършенстване на информационните и комуникационни стратегии. Само по себе си това е съществен принос – да се интегрират съвременни информационни подходи, като се потърсят допирни точки и съчетаят различни техники за усъвършенстване на информационния и познавателен домейн.

За мен особено ценен е анализът на автора в трета, завършваща втората част, глава: „*Стратегическите комуникационни ориентации и трансферът на знание*“. Естествено за мен като университетски изследовател, много ми допадна цитирания пример с

Кеймбридж, където се изгражда Интегриран център за знание, който включва и събира на едно място университетски научни проучвания, документи от индустрията и бизнеса, както и мнение на експерти от различни организации за оценка на моделите. Не на последно място особено важна е идеята за консултации от външни експерти и преподаватели за тренинг и обучение при осигурена платформа за обмен на явно и скрито знание. Между другото, тази идея не е нова и за нас. На една от конференциите, която организирах от моя департамент, „Тероризъм, медии и сигурност“, участниците от областта на сигурността предложиха формирането на подобен център за интегрирано управление на кризи, а аз лично подкрепям идеята не само за консултации и експертни оценки, но и за тренингово обучение.

Третата част от дисертацията е посветена на обобщаването на международния опит по отношение на прилагането на информационни и стратегически подходи за управление на кризи. Използвайки различни примери от реалността, включително ядрената авария във Фукушима, проф. Маринов завършва в трета глава на тази част с „дефиниране на един абстрактен технологичен модел на кризисен мениджмънт и комуникации“, който безспорно е най-съществения принос на дисертанта. Моделът е онагледен схематично на 327 с. от дисертацията.

Сериозният анализ на 14 от избраните, популярни по света мрежови системи за реакции при кризи е осъществен по 11 основни критерии. Той показва, че в по-голямата си част мрежовите системи представляват отворен тип платформи и което не е за пренебрегване – почти всички са ориентирани към международно сътрудничество. Или, мога да кажа, че както при защита от военни действия, така и в кризисни ситуации, свързани с природни бедствия и икономически аварии, отдавна е отминало времето за възможност за защита само на национално равнище. В глобалния свят, и управлението на кризи, и сигурността изискват международно сътрудничество.

Основният текст на дисертацията завършва с детайлен и онагледен авторов проект за „Национална Интернет платформа по кризисен мениджмънт“

Заключението обобщава теоретичните и практически анализи, както и принципите на предложения проект за функционален модел за управление на кризи. Приносите са разделени на научни и научно приложни, следвани от библиография и терминологичен речник, за който споменах в началото на рецензията си.

Не мога да не отбележа, че направените от мен бележки при апробирането на дисертационния труд са взети под внимание. Само за някои от тях ще спомена. Така в първата част, целите са представени преди, а не след задачите, които произтичат от тях. Цитираните използвани източници са изнесени в общ лист на края на дисертацията, заимстваните схеми са преведени на български език. Смятам, че подобряването на окончателния вариант на дисертацията от страна на проф. Маринов показва още едно достойнство на автора. Това, че макар и кандидатствайки за най-високата научна степен, той рационално обръща внимание на мнението на колегите си, специалисти в същата област, и не се страхува да се учи и подобрява работата си.

В заключение:

Представената дисертация и автореферат към нея не просто отговарят изцяло на изискванията за присъждането на научната степен „Доктор на науките”, а многократно ги надхвърлят. Професионализмът на проф. Руси Маринов, съчетан с трудоемката работа, която е извършил в междудисциплинарен план, при което според мен достига до нови знания в областта на прилагане на Интернет подходите за овладяване на кризи, го поставя сред водещите изследователи в областта. Нещо повече, дисертационният труд не е самоцел, а има сериозна практическа приложимост, особено в областта на сигурността.

Като изцяло подкрепям дисертационния труд, се обръщам и към колегите си от уважаемото жури към департамент „Национална и международна сигурност“ да вземе положително решение и да присъди научната степен „Доктор на науките“ на проф. Руси Маринов за работата му на тема „Информационни стратегии и Интернет технологии в системата по кризисен мениджмънт: проблеми и предизвикателства“.

14.12.2014

София

Подпис:

Проф. д.пс.н. Толя Стоицова